

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Факультэт інфармацыйна-дакументных камунікацый
Кафедра гісторыка-культурнай спадчыны

УЗГОДНЕНА

Загадчык кафедры

_____ Д. В. Герасіме́нак
« ____ » _____ 2022 г.

УЗГОДНЕНА

Дэкан факультэта

_____ Ю. М. Галкоўская
« ____ » _____ 2022 г.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНЫ КОМПЛЕКС
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ

**АСНОВЫ НАВУКОВА-ФОНДАВАЙ І
НАВУКОВА-ДАСЛЕДЧАЙ РАБОТЫ МУЗЕЯЎ**

на спецыяльнасці

*1-23 01 12-04 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
прафілізацыя: Культурная спадчына і турызм*

Складальнік:

І. І. Бамбешка, дацэнт кафедры гісторыка-культурнай спадчыны,
кандыдат культуралогіі

Разгледжаны і рэкамендаваны
на пасяджэнні Савета ўніверсітэта 21 чэрвеня 2022 г.
пратакол № 12

Складальнік:

І. І. Бамбешка, дацэнт кафедры гісторыка-культурнай спадчыны ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат культуралогіі»

Рэцэнзенты:

А. В. Прадзеіна, кандыдат педагагічных навук, дацэнт кафедры культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»;

Установа «Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны»;

ЗМЕСТ

1. ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА	3
2. ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ	6
2.1 План-канспект лекцый	6
3. ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ	12
3.1. Тэматыка семінарскіх заняткаў	12
4. РАЗДЗЕЛ КАНТРОЛЮ ВЕДАЎ	15
4.1. Заданні для самастойнай работы студэнтаў	15
4.2 Тэставыя заданні	19
4.3. Пытанні да заліку	26
5. ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ	28
5.1 Тэматычны план	28
5.2. Асноўная літаратура	29
5.3 Дадатковая літаратура	29

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбна-метадычны комплекс па вучэбнай дысцыпліне «Асновы навукова-фондавай і навукова-даследчай работы музеяў» прызначаны для студэнтаў спецыяльнасці «музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны», напрамку спецыяльнасці «культурная спадчына і турызм».

Мэта выкладання вучэбнай дысцыпліны «Асновы навукова-фондавай і навукова-даследчай работы музеяў» – выпрацаваць цэласную сістэму ведаў аб прынцыпах, формах і метадах навукова-фондавай і навукова-даследчай дзейнасці музея.

Задачы вучэбнай дысцыпліны:

- сфарміраваць уяўленне аб спецыфіцы музея як сацыякультурнага інстытута;
- сфарміраваць уяўленні аб накірунках навукова-даследчай дзейнасці сучаснага музея;
- сфарміраваць прафесійныя навыкі і ўменні ў арганізацыі навукова-фондавай дзейнасці музея.

Зместам вучэбнай дысцыпліны «Асновы навукова-фондавай і навукова-даследчай работы музеяў» прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый у адпаведнасці з адукацыйным стандартам вышэйшай адукацыі першай ступені па спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках)

Універсальныя кампетэнцыі:

- УК – 5 Быць здольным да самаразвіцця і ўдасканалення ў прафесійнай дзейнасці

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнты павінны *ведаць*:

- тэорыю дакументавання працэсаў, падзей, з’яў і фактаў, якія адбываюцца ў прыродзе і грамадстве, як аснову музейнага камплектавання;
- сістэму навуковай арганізацыі музейнага збору;
- асноўныя прынцыпы, формы і метады асноўных кірункаў навукова-фондавай работы музеяў;
- правілы і прыёмы аховы музейных прадметаў ад шкоднага ўздзеяння навакольнага асяроддзя;
- асноўныя кірункі навукова-даследчай дзейнасці музеяў;
- метадалогію і методыку навуковых даследаванняў у музеі;
- прынцыпы арганізацыі і планавання навукова-фондавай і навукова-даследчай дзейнасці музеяў.

Студэнты павінны *умець*:

- карыстацца прафесійнай музеялагічнай літаратурай, слоўнікамі, даведнікамі, каталогамі і іншымі відамі публікацый музейных прадметаў і калекцый у даследчай дзейнасці;

- скласці першаснае апісанне музейнага прадмета, выкарыстоўваючы слоўнікі тэрмінаў навуковага апісання і метадычныя рэкамендацыі пры атрыбуцыі помнікаў гісторыі і культуры;

- рэгістраваць інфармацыю аб гістарычнай і культурнай каштоўнасці музейнага прадмета;

Студэнты павінны *авалодаць*:

- спецыяльнай музеялагічна тэрміналогіяй;
- метадыкай вызначэння гістарычнай, культурнай, навуковай, мастацкай ці мемарыяльнай каштоўнасці прадмета музейнага значэння;

- прыёмам і збору інфармацыі для адбору прадметаў музейнага значэння ў музейны збор;

- навыкамі складання першаснай уліковай дакументацыі музейных фондаў;

- метадыкай навуковага апісання музейнага прадмета;

- прыёмам і арганізацыі сістэмы захоўвання фондаў музея;

Вучэбна-метадычны комплекс вучэбнай дысцыпліны «Асновы навукова-фондавай і навукова-даследчай работы музеяў» распрацаваны з улікам пастаўленых задач, узгоднены з праграмамі вучэбных дысцыплін агульнапрафесійнага і спецыяльнага цыклаў: «Гісторыя музейнай справы», «Тэорыя і метадыка музейнай справы» і інш.

Для павышэння эфектыўнасці вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Асновы навукова-фондавай і навукова-даследчай работы музеяў» рэкамендуецца выкарыстоўваць тлумачальна-ілюстрацыйныя тэхналогіі для эфектыўнасці перадачы абагульненай і сістэматызаванай інфармацыі, тэхналогіі для актывізацыі разумовай дзейнасці студэнтаў (праблемнае навучанне), для эфектыўнасці кіравання і арганізацыі вучэбнага працэсу (індывідуалізацыя навучання), інтэрактыўныя метады практыка-арыентаванага навучання (калектыўных дыскусій і інш.). Змест вучэбна-метадычнага комплексу патрабуе выкарыстання інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій на лекцыйных і семінарскіх занятках. Лекцыі раскрываюць асноўныя пытанні кожнай тэмы вучэбнай дысцыпліны «Асновы навукова-фондавай і навукова-даследчай работы музеяў». Семінарскія заняткі праводзяцца па тэмах вучэбнай дысцыпліны, якія патрабуюць набывання практычных навыкаў працы з дакументамі, замацавання тэарэтычных ведаў, атрыманых на лекцыях і ў выніку самастойнай працы над навучальным матэрыялам. Таксама ў межах семінарскіх заняткаў прадугледжана азнаямленне студэнтаў са спецыфікай навукова-фондавай і навукова-даследчай работы музеяў розных профіляў на прыкладзе вядучых музеяў краіны (Нацыянальны гістарычны

музей Рэспублікі Беларусь, Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь, Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры і інш.).

Вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Асновы навукова-фондавай і навукова-даследчай работы музеяў» прадугледжана 110 гадзіны, з іх 44 гадзіны – аўдыторныя заняткі. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: лекцыі – 34 гадзін, семінарскія заняткі – 10 гадзіны. Рэкамендаваныя формы кантролю – залік.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

2. ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ

2.1 План-канспект лекцый

Уводзіны

Актуальнасць, мэта і задачы вучэбнай дысцыпліны «Асновы навукова-фондавай і навукова-даследчай дзейнасці музеяў», яе месца ў сістэме прафесійнай падрыхтоўкі спецыялістаў па спецыяльнасці «музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны». Прадмет і структура вучэбнай дысцыпліны. Асноўныя віды вучэбных заняткаў і арганізацыя самастойнай работы студэнтаў, форма кантролю. Вучэбна-метадычнае і інфармацыйнае забеспячэнне вучэбнай дысцыпліны.

Раздзел 1. Навукова-фондавая дзейнасць і яе спецыфіка

Тэма 1. Паняцце «фонды музея»

Вызначэнне паняцця «фонды музея». Фонды музея як сродак комплекснага дакументавання эвалюцыі прыроды і гісторыі грамадства і крыніца ведаў для профільнай дысцыпліны, аснова экспазіцыйна-выставачнай і навукова-асветніцкай дзейнасці. Умовы, якім павінны адпавядаць музейныя фонды. Уласцівасці музейных фондаў як сістэмы: дынамічнасць, інфарматыўнасць і г. д.

Музейны прадмет як базавае музеалагічнае паняцце і аснова музейнай дзейнасці. Асноўныя ўласцівасці музейных прадметаў. Паняцці «інфармацыйнае поле» і «інфармацыйны патэнцыял». Паняцце «музеальнасць». Аналіз каштоўнасці музейнага прадмета. Паняцце тыповых і унікальных музейных прадметаў. Функцыі музейнага прадмета.

Навукова-дапаможныя матэрыялы і іх класіфікацыя.

Тэма 2. Навуковая арганізацыя фондаў музея

Навуковая арганізацыя фондаў музея як форма сістэматызацыі музейных калекцый і яго інфармацыйнага забеспячэння. Задачи навуковай арганізацыі фондаў музея.

Структура фондаў па значэнні і юрыдычным стане прадметаў. Фонд музейных прадметаў (аўтэнтчных ці арыгінальных прадметаў). Фонда навукова-дапаможных матэрыялаў. Навуковы архіў. Архіў навукова-захавальніцкай дакументацыі. Музейная бібліятэка. Іншыя сродкі навукова-інфармацыйнага забеспячэння. Фонд навукова-дапаможных матэрыялаў

Склад фондаў як сукупнасць музейных падметаў розных тыпаў канкрэтнага музейнага збору. Дынамічнасць складу. Сістэма навуковай арганізацыі музейных прадметаў. Паняцці «музейная калекцыя» і «музейны збор». Тыпы музейных

калекцый. Крытэрыі для фарміравання музейных калекцый. Навуковая класіфікацыя музейных прадметаў.

Тэма 3. Асноўныя кірункі фондавай работы

Асноўныя кірункі і змест фондавай работы. Камплектаванне, улік, вывучэнне і захаванне музейных фондаў як асноўныя кірункі фондавай работы. Фондава-закупачная камісія і яе роля ў навукова-фондавай рабоце музея. Палажэнне аб фондава-закупачнай камісіі музея сістэмы Міністэрства культуры РБ. Склад і асноўныя напрамкі дзейнасці фондава-закупачнай камісіі. Дакументацыйнае забеспячэнне дзейнасці фондава-закупачнай камісіі.

Нарматыўна-правое забеспячэнне навукова-фондавай дзейнасці. «Кодэкс аб культуры» і іншыя дакументы.

Тэма 4. Камплектаванне музейных фондаў

Навуковае камплектаванне фондаў музея як складовы элемент навуковага дакументавання і калекцыяніравання. Асноўныя мэты і задачы камплектавання фондаў музея.

Музеязнаўчы падыход да рэчаіснасці з мэтай камплектавання фондаў. Аб'екты рэчаіснасці з пункту гледжання камплектавання фондаў музея. Адбор прадметаў музейнага значэння ў адпаведнасці з сучасным узроўнем развіцця навукі. Пазнавальны і каштоўнасны крытэрыі адбору.

Навуковая канцэпцыя камплектавання музейных фондаў.

Арганізацыя работы па камплектаванні фондаў музея. Тэматычнае, сістэматычнае і комплекснае камплектаванне музейных фондаў.

Крыніцы і арганізацыйныя формы камплектавання. Этапы камплектавання музейных фондаў.

Планаванне камплектавання фондаў. Спецыфіка камплектавання фондаў музеяў рознага профілю.

Асновы навуковай метадыкі камплектавання музейных фондаў. Формы бягучага камплектавання (закупка, абмен, перадача ў дар). Набыццё прадметаў, якія паступаюць непасрэдна ад арганізацый і прыватных асоб.

Арганізацыя і правядзенне палявых даследаванняў з мэтай камплектавання фондаў. Дакументацыя палявых экспедыцый. Асаблівасці камплектавання прадметаў сучаснасці.

Тэма 5. Улік музейных фондаў як кірунак навукова-фондавай работы музея

Паняцце «ўлік музейных фондаў», «ўліковая дакументацыя», «сістэма фондавай дакументацыі». Задачи ўліку музейных фондаў. Фондавая дакументацыя як інфармацыйная сістэма. Навукова-фондавая дакументацыя як

умова юрыдычнай аховы музейных збораў. Нарматыўныя дакументы па ўліку фондаў. Нарматыўныя патрабаванні да ўліковых дакументаў музеяў РБ. Сістэма двухузроўневага ўліку музейных калекцый. Аўтаматызаваная рэгістрацыя музейных калекцый. Аўтаматызаваныя інфармацыйна-пошукавыя сістэмы музейных фондаў.

Улік фондаў і ўліковая дакументацыя музея. Асноўныя віды работ па ўліку музейных фондаў і формы іх дакументавання. Улік новых паступленняў у склад музейнага збору. Прыём музейных прадметаў на пастаяннае захаванне і іх першасная інвентарызацыя. Акты прыёму на пастаяннае захаванне. Кніга паступленняў музейных прадметаў асноўнага фонду (Галоўная інвентарная кніга).

Навуковая інвентарызацыя музейных прадметаў як працэс фіксацыі вынікаў навуковага вывучэння музейных прадметаў. Інвентарная кніга і правілы яе складання.

Нанясенне на прадметы ўліковых адзнак.

Улік музейных прадметаў з каштоўных металаў і каштоўных камянёў. Улік зброі і боепрыпасаў.

Улік фонду навукова-дапаможных матэрыялаў. Улік прадметаў, якія паступілі на часовае захаванне. Выдача прадметаў асноўнага фонду на часовае захаванне.

Арганізацыя работы з уліковымі дакументамі. Рэгістрацыя ўліковай дакументацыі, яе захаванне і ахова. Рух музейнага матэрыялу і яго дакументацыйнае афармленне. Парадак карыстання музейнай фондавай дакументацыяй. Перападлік музейнага збору. Зверка наяўнасці музейных калекцый з уліковай дакументацыяй. Перадача і спісанне прадметаў са складу музейнага збору.

Тэма 6. Навуковая каталагізацыя музейных фондаў

Навуковая каталагізацыя музейных фондаў. Прынцыпы складання каталогаў. Тыпы каталогаў. Зводны каталог музея (генеральны каталог). Умовы стварэння зводнага каталога. Падрыхтоўка дзяржаўнага каталога.

Уніфікацыя музеязнаўчай тэрміналогіі.

Музейныя выданні навукова-даведачнага характару. Каталогі музейных калекцый. Каталогі экспазіцыі і выстаўкі.

Электронныя каталогі. Прынцыпы пабудовы.

Тэма 7. Вывучэнне музейных прадметаў як кірунак навукова-фондавай дзейнасці музея

Паняцце «вывучэнне музейных прадметаў». Атрыбуцыя музейнага прадмета. Выяўленне асноўных адзнак прадмета (назва, прызначэнне, матэрыял, тэхніка вырабу, памеры, аўтарства, датаванне, месца стварэння і бытавання).

Сувязь музейнага прадмета з гістарычнымі падзеямі і асобамі. Выяўленне этнічнай прыналежнасці. Расшыфроўка клеймаў, надпісаў і іншых знакаў.

Вызначэнне аўтэнтычнасці і верагоднасці музейнага прадмета. Вызначэнне навуковай, гістарычнай, мемарыяльнай і мастацкай каштоўнасці. Паняцце «музейная каштоўнасць».

Класіфікацыя і сістэматызацыя музейных прадметаў. Асноўныя элементы класіфікацыі музейных прадметаў. Віды класіфікацый музейных прадметаў.

Крытычны аналіз і інтэрпрэтацыя музейных прадметаў.

Методыка вывучэння і навуковага апісання розных катэгорый музейных прадметаў. Асаблівасці вывучэння музейных прадметаў сучаснасці.

Тэма 8. Захаванне музейных фондаў як кірунак навукова-фондавай дзейнасці музея

Захаванне музейных фондаў як адзін з галоўных напрамкаў фондавай работы. Стварэнне рацыянальнай сістэмы захавання музейных фондаў. Агульныя патрабаванні да архітэктуры музейных будынкаў.

Фондасховішча і яго абсталяванне. Асобнае і комплекснае захаванне музейных прадметаў. Стварэнне ўмоў для навуковай апрацоўкі і выкарыстання музейных фондаў.

Комплекснае захаванне. Аптымальныя ўмовы для захавання музейных прадметаў розных тыпаў.

Ахова музейных фондаў. Забеспячэнне фізічнай захаванасці музейных прадметаў. Аўтаматызаваныя сістэмы аховы і сігналізацыі.

Пажарная сістэма бяспекі фондасховішчаў. Аўтаматызаваныя сістэмы супрацьпажарнай аховы.

Ахова музейных прадметаў у экстрэмальных сітуацыях. Захаванне музейных прадметаў з каштоўных металаў і каштоўных камянёў.

Рэжымы захавання музейных фондаў. Тэмпературна-вільготнасны рэжым. Кантроль і рэгуляванне. Стварэнне сістэмы кандыцыяніравання музейных будынкаў.

Светлавы рэжым. Уплыў дзённага і штучнага святла на розныя тыпы матэрыялаў. Аптымальны светлавы рэжым. Нарматыўныя патрабаванні да светлавога рэжыму ў працэсе захавання і выкарыстання музейных калекцый.

Біялагічны рэжым. Біялагічныя пашкоджанні музейных прадметаў. Біялагічны кантроль. Прафілактычная апрацоўка прадметаў, якія паступаюць у музейны збор.

Спосабы і сродкі прафілактыкі і апрацоўкі заражаных матэрыялаў. Дэзінфекцыя і дэзінсекцыя музейных прадметаў. Ізалятары і дэзінфекцыйныя камеры. Меры засцярогі.

Раздел 2. Навукова-даследчая дзейнасць музея і яе спецыфіка

Тэма 9. Музея як навукова-даследчая ўстанова

Сутнасць навукова-даследчай дзейнасці музея. Яе спецыфіка, абумоўленая характарам сацыяльных функцый музея. Фарміраванне ўяўленняў аб навуковай аснове музейнай дзейнасці. Месца навуковых даследаванняў у асноўных накірунках музейнай дзейнасці. Значэнне даследчай работы для развіцця навукі.

Асноўныя кірункі навуковых даследаванняў у музеі. Спробы класіфікацыі навуковых даследаванняў.

Тэма 10. Кірункі і змест навуковых даследаванняў у музеі

Даследаванні ў галіне распрацоўкі навуковай канцэпцыі дзейнасці музея. Музеалагічныя даследаванні ў працэсе навуковага дакументавання і навукова-фондавай работы. Крыніцазнаўчыя даследаванні ў музеі. Даследаванні ў галіне рэстаўрацыі і кансервацыі. Матэрыяльнае і навукова-метадычнае забеспячэнне работы.

Музеалагічныя даследаванні ў галіне музейнай камунікацыі і прэзентацыі. Сувязь з іншымі даследаваннямі. Навукова-даследчая праца, якая забяспечвае культурна-адукацыйную дзейнасць музея. Междысцыплінарныя даследаванні ў галіне музейнай псіхалогіі і сацыялогіі.

Тэма 11. Арганізацыя і планаванне навукова-даследчай работы музея

Вызначэнне тэматыкі і накірункаў навукова-даследчай дзейнасці музея. Канцэпцыя навукова-даследчай дзейнасці як адна са складаных агульных канцэпцый музея. Перспектыўнае і бягучае планаванне навукова-даследчай дзейнасці музея.

Каардынацыя даследчай дзейнасці ў межах музея, музейнага аб'яднання, іншых музеяў і навукова-даследчых устаноў. Супрацоўніцтва з іншымі навуковымі ўстановамі.

Вучоны савет музея, навукова-метадычныя (вучоныя) саветы, іх роля ў арганізацыі даследчай дзейнасці музея. Методыка работы саветаў, асноўныя рабочыя дакументы. Навуковы архіў музея ў дакументаванні навукова-даследчай дзейнасці. Арганізацыя работы.

3. ПРАКТИЧНИ РАЗДЗЕЛ

3.1 Тэматыка семінарскіх заняткаў

Тэма 1. Камплектаванне музейных фондаў

1. Вызначэнне крытэрыяў для адбора аб'ектаў сацыяльнай рэчаіснасці ў музейных збор.
2. Асновы навуковай метадыкі камплектавання фондаў.
3. Навуковая экспедыцыя як форма камплектавання музейных фондаў.
4. Дакументацыя навуковай экспедыцыі музея.

Літаратура.

1. Бирюкова, Н. Формирование и изучение коллекций / Н. Бирюкова // Сов. музей. – 1987. – №2. – С. 30-32.
2. Букшпан, П. Я. Формирование фондов краеведческих музеев (в связи с проблемами научно-технической революции) / П. Я. Букшпан // Актуальные проблемы фондовой работы музеев. – М., 1979. – С. 25-43. – (Сб. науч. тр. / НИИ культуры; №83).
3. Бычкова, Ю.А. Некоторые проблемы комплектования фондов в музеях исторического профиля / Ю. А. Бычкова // Музей и современность. Комплектование музейных коллекций. – М., 1982. – С. 8-19. – (Сб. науч. тр. / НИИ культуры; Вып. 114).
4. Громов, Г.Г. Методика этнографических экспедиций / Г. Г. Громов. – М.: МГУ, 1966. – 119 с.
5. Кучеренко, М. Е. Научный анализ состояния и определения перспектив развития музейного собрания / М. Е. Кучеренко // Формирование и изучение музейных коллекций по истории советского общества. – М., 1982. – С. 11-18. – (Сб. науч. тр. / ЦМР СССР; Вып. 13).
6. Кучеренко, М. Е. Формирование музейного собрания / М. Е. Кучеренко // Сов. музей. – 1985. – № 3. – С. 27-28.
7. Методика полевых археологических исследований: сб. инструкций / АН СССР, Ин-т археологии; [Отв. ред. Д. Б. Шелов]. – М.: Наука, 1983. – 78 с.
8. Пищулин, Ю.П. О научном комплектовании музейных фондов / Ю. П. Пищулин // Актуальные проблемы фондовой работы музеев. – М., 1979. – С. 3-13. – (Сб. науч. тр. / НИИ культуры; Вып. 83).
9. Полякова, У.М. Документация научной экспедиции музея / У. М. Полякова // Музейное дело в СССР: Тр. / Центр, музей революции СССР. – М., 1973. – С. 138-141.

Тэма 2. Улік музейных фондаў як кірунак навукова-фондавай работы музея

1. Паняцце «ўлік музейных фондаў». Агульныя задачы ўліку музейных фондаў.
2. Пералік асноўных відаў работ па ўліку фондаў і формы іх дакументавання. Уліковая дакументацыя.
3. Паняцце «сістэма фондавай дакументацыі». Фондавая дакументацыя як інфармацыйная сістэма.
4. Прыём прадметаў на пастаяннае захаванне і першасная інвентарызацыя.
5. Нанясенне на прадметы ўліковых абазначэнняў.
6. Навуковая інвентарызацыя музейных прадметаў, ці другая ступень уліку.
7. Парадак перадачы на часовае і пастаяннае захоўванне музейных прадметаў і навукова-дапаможных матэрыялаў.
8. Парадак спісання музейных прадметаў.
9. Улік навукова-дапаможных і сыравінных матэрыялаў.
10. Улік руху музейных фондаў і перападлік музейных фондаў.
11. Рэгістрацыя ўліковых дакументаў і іх захаванне.

Літаратура

1. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры : [прыняты Палатай прадстаўнікоў 24 чэрв. 2016 г. : адобр. Саветам Рэсп. 30 чэрв. 2016 г.] : уступае ў сілу з 3 лют. 2017 г. – Мінск : Нац. цэнтр прававой інфарм. Рэсп. Беларусь, 2016. – 270 с.
2. Музейное дело России / под. ред. М. Е. Каулен. (отв.ред.), И. М. Косовой, А. А. Сундиевой. – М.: Издательство «ВК», 2003. – С. 294–298.
3. Основы музееведения: учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулёпова. – М.: Едиториал УРСС, 2005. – С. 247–256.
4. Сафонов, А. А. Музейное дело и охрана памятников : учебник и практикум для вузов / А. А. Сафонов, М. А. Сафонова. – Москва : Юрайт, 2022. – С. 102-105.
5. Шляхтина Л. М. Основы музейного дела: теория и практика. Учебн. пособие / Л. М. Шляхтина. – М.: Высш. Школа, 2005. – С. 95–98.
6. Юрєнева, Т.Ю. Музееведение: учеб. для высш. школы / Т. Ю. Юрєнева. – М.: Академический проект, 2003. – С. 393–400.

Тэма 3. Вывучэнне музейных прадметаў.

1. Вывучэнне і апісанне музейных прадметав з дрэва.
2. Вывучэнне і апісанне музейных прадметав з тканіны і вырабаў з яе.
3. Вывучэнне і апісанне музейных прадметав метала.
4. Вывучэнне і апісанне твораў выяўленчага мастацтва.
5. Вывучэнне і апісанне пісьмовых крыніц.
6. Вывучэнне і апісанне фотадакументаў.
7. Вывучэнне і апісанне музейных прадметаў керамікі.

Літаратура.

1. Бабанская, Г. Г. Изучение и описание музейных предметов из дерева / Г. Г. Бабанская // Изучение и научное описание памятников материальной культуры. – М., 1972. – С. 200-234.
2. Бирюкова, Н. Формирование и изучение коллекций / Н. Бирюкова // Сов. музей. – 1987. – №2. – С. 30-32.
3. Гончарова, Л.Н. Изучение и научное описание предметов из металла / Л. Н. Гончарова // Изучение и научное описание памятников материальной культуры. – М., 1972. – С. 235-265.
4. Изучение и научное описание памятников материальной культуры [Сб. статей. Сост. и ред. А. М. Разгон (отв. ред.) и Н. П. Финягина]. – М.: Сов. Россия, 1972. – 272 с.
5. Изучение музейных коллекций. – М., 1974. – (Сб. науч. тр. / НИИ культуры; Вып. 21).
6. Латухина, Н.А. Научная обработка письменных источников и фотодокументов на второй ступени учета фондов / Н. А. Латухина // Актуальные проблемы фондовой работы музеев. Научная обработка музейных предметов. – М., 1981. – С. 40-63. – (Тр. / НИИ культуры; Вып. 99).
7. Лашкевич, Л.В. К вопросу о научной обработке музейных предметов в процессе их учета/ Л. В. Лашкевич // Актуальные проблемы фондовой работы музеев. Научная обработка музейных предметов. – М., 1981. – С. 3-39. – (Тр. / НИИ культуры; Вып. 99).
8. Методические рекомендации по описанию музейных предметов документального фонда / Бел. гос. музей истории Великой Отечественной войны; Сост. Н. И. Филиппович. – Мн.: Полымя, 1983. – 20 с.
9. Методические рекомендации по описанию фотодокументов / Бел. гос. музей истории Великой Отечественной войны; Сост. А. Е. Великсонова. – Мн.: Полымя, 1983. – 20 с.
10. Методические рекомендации по организации открытого хранения музейных фондов / Гос. музей БССР; [Отв. за выпуск Н. В. Синькевич]. – Мн: Полымя, 1982. – 20 с.
11. Методические рекомендации по сбору, обработке и хранению естественно-научных материалов / Гос. музей БССР; [Сост. И. И. Лукашевич]. – Мн.: Полымя, 1980. – 21 с.
12. Разгон, А.М. К вопросу об изучении музейных коллекций / А. М. Разгон // Изучение и научное описание памятников материальной культуры. – М., 1972. – С. 5-12.

Тэма 4. Кірункі і змест навуковых даследаванняў у музеі

1. Магчымасць класіфіцыраваць навуковыя даследаванні.

2. Класіфікацыя навуковых даследаванняў па напрамкам. Вызначэнне паняцця “кірунак навуковай дзейнасці”.
3. Пазіцыя І. Неуступнага па пытанні класіфікацыі навуковых даследаванняў. Плюсы і мінусы прапанаванай ім класіфікацыйнай схемы.
4. Вылучэнне асноўных відаў навуковых даследаванняў у музеі.

Літаратура.

1. Бяспалая, М. А. Навукова-даследчая дзейнасць цэнтральных музеяў Беларусі: агульнае і асаблівае / М. А. Бяспалая // Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. – 2010. – № 2. – С. 112–117.
2. Бяспалая, М. А. Навуковыя даследаванні гісторыка-культурнай спадчыны ў музеях / М. А. Бяспалая // Музей і традыцыйная культура Беларусі: матэрыялы Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі, Гомель, 17–18 мая 2011 года / рэдкал.: С. В. Разанаў (галоўны рэдактар), В. В. Дамасканаў, С. К. Канановіч. – Гомель, 2011. – С. 13–16.
3. Музейное дело России / под. ред. М. Е. Каулен. (отв.ред.), И. М. Косовой, А. А. Сундиевой. – М.: Издательство «ВК», 2003. – С. 255–265.
4. Основы музееведения: учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулёва. – М.: Едиториал УРСС, 2005. – С. 29–31.
5. Стельмах, А. В. О научно-исследовательской работе районных музеев (на примере Лепельского районного краеведческого музея) / А. В. Стельмах // Музейная адукацыя і музейная справа ў Рэспубліцы Беларусь: стан, тэндэнцыі, перспектывы : матэрыялы рэсп. навук.-прак. канф. 24 лістапада 2011 г. / Беларус. гос. ун-т культуры и искусств. – Мінск, 2012. – С. 17-23.
6. Тверская Д. И. Основные направление, виды и особенности научно-исследовательской работы в музеях / Д. И. Тверская // Музейное дело в СССР / Центр. музей революции СССР. М., 1977. – С. 9–16.

4. РАЗДЕЛ КАНТРОЛЮ ВЕДАЎ

4.1. Заданні да самастойнага вывучэння

Тэма 1. Захаванне музейных фондаў як кірунак навукова-фондавай навукова-даследчай дзейнасці

1. Захаванне музейных фондаў як накірунак навукова-фондавай работы музея.
2. Захаванне музейных прадметаў у экспазіцыі. Абсталяванне экспазіцыйных залаў.
3. Захаванне музейных фондаў у фондасховішчы. Абсталяванне фондасховішчаў.
4. Рэжымы захоўвання музейных прадметаў.
5. Коплекснае захаванне музейных прадметаў.
6. Асобнае захаванне музейных фондаў у залежнасці ад матэрыялу прадмета.
7. Упакоўка і транспарціроўка музейных прадметаў
8. Даследаванні ў галіне кансервацыі і рэстаўрацыі музейных прадметаў.
9. Дзейнасць Рэстаўрацыйнага савета.
10. Матэрыяльнае і навукова-тэхнічнае забеспячэнне работы па рэстаўрацыі, кансервацыі і захаванню музейных прадметаў.

Літаратура

1. Барінова, Е. Б.. Организация работы по хранению музейных предметов и коллекций : учебник и практикум для вузов / Е. Б. Барінова. – Москва : Юрайт, 2022. – 87, [1] с.
2. Гайдукова, Г. В. Система профилактических работ на памятниках деревянного зодчества / Г. В. Гайдукова // Культурная спадчына, менеджмент, маркетинг. Іх роля ў развіцці музея: матэрыялы навукова-практычнай канферэнцыі, Мінск, 1 снежня 2009 г. / укладальнік С. Б. Маеўская. – Мінск, 2010. — С. 135–148.
3. Іванова, С. А. Рэстаўрацыя керамікі ў нестабільных умовах экспанавання / С. А. Іванова, Г. В. Гайдукова // Музейны веснік / Нац. музей гісторыі і культуры Беларусі. – 2008. – Вып. 4. – С. 81–82.
4. Казанская, С. Ю. Проблемы консервации мокрой археологической древесины / С. Ю. Казанская // Рэстаўрацыя і кансервацыя музейных каштоўнасцей: праблемы і метады іх вырашэння: матэрыялы навук.-практ. канф., 23–24 лістап. 1999 г., Мінск / рэд. савет: Л. А. Мяртвішчава (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2000. – С. 57–62.
5. Казанцева, М. В. Международные нормативные документы по реставрационной этике / М. В. Казанцева // Рэстаўрацыя і кансервацыя музейных каштоўнасцей: праблемы і метады іх вырашэння: матэрыялы навук.-практ. канф., 23–24 лістап. 1999 г., Мінск / рэд. савет: Л. А. Мяртвішчава (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2000. – С. 20–27.

6. Лісоўская, Н. С. Накірункі і метады кансервацыі калекцый ткацтва ва ўмовах музея / Н. С. Лісоўская // Музей і традыцыйная культура Беларусі: матэрыялы Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі, Гомель, 17–18 мая 2011 года / рэдкал.: С. В. Разанаў (галоўны рэдактар), В. В. Дамасканаў, С. К. Канановіч. – Гомель, 2011. – С. 20–23.
7. Малачевская, Е. Л. 109 Новые методы реставрации музейных предметов из стекла и фарфора / Е. Л. Малачевская // Рэстаўрацыя і кансервацыя музейных каштоўнасцей: праблемы і метады іх вырашэння: матэрыялы навук.-практ. канф., 23–24 лістап. 1999 г., Мінск / рэд. савет: Л. А. Мяртвішчава (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2000. – С. 27–30.
8. Маслоўскі, С. І. Аб праблемах рэстаўрацыі рухомых музейных каштоўнасцей, падрыхтоўцы і павышэнні кваліфікацыі кадраў рэстаўратараў для музейных устаноў рэспублікі / С. І. Маслоўскі // Аператыўная інфармацыя па праблемах культуры і мастацтва / Нац. б-ка Беларусі. – Мінск, 2000. – № 2. – С. 40–47.
9. Міцкевіч, А. Г. Праблемы выкарыстання біяцыдаў у музейнай практыцы (2008 г.) / А. Г. Міцкевіч, І. А. Ганчарова // Актуальныя тэндэнцыі развіцця сучаснага музея: матэрыялы навукова-практычнай канферэнцыі, Мінск, 23 лістапада 2007 г.: матэрыялы навукова-практычнай канферэнцыі, Мінск, 19 лістапада 2008 г. / укладальнік С. Б. Маеўская. – Мінск, 2009. – С. 138–142.
10. Перова, Е. Г. Роль превентивной реставрации и научной реставрации в музее / Е. Г. Перова // Труды / Гос. ист. музей. – М., 2001. – Вып. 127 : Теория и практика музейного дела в России на рубеже XX–XXI веков. – С. 258–267.
11. Рошчына, Т. І. Да стварэння мэтавай праграмы па захаванню, кансервацыі і рэстаўрацыі дакументальных помнікаў / Т. І. Рошчына // Рэстаўрацыя і кансервацыя музейных каштоўнасцей: праблемы і метады іх вырашэння: матэрыялы навук.-практ. канф., 23–24 лістап. 1999 г., Мінск / рэд. савет: Л. А. Мяртвішчава (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2000. – С. 10–14.

Тэма 2. Музей як навукова-даследчая ўстанова

1. Вызначэнне паняцця “навукова-даследчая дзейнасць”.
2. Фарміраванне разумення музея як навукова-даследчай установы.
3. Асаблівасці музея як навукова-даследчай установы. Спецыфіка навуковых даследаванняў у музеі.
4. Месца музея ў сістэме навукова-даследчых устаноў

Літаратура

1. Бяспалая, М. А. Навукова-даследчая дзейнасць цэнтральных музеяў Беларусі: агульнае і асаблівае / М. А. Бяспалая // Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. – 2010. – № 2. – С. 112–117.

2. Бяспалая, М. А. Навуковыя даследаванні гісторыка-культурнай спадчыны ў музеях / М. А. Бяспалая // Музей і традыцыйная культура Беларусі: матэрыялы Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі, Гомель, 17–18 мая 2011 года / рэдкал.: С. В. Разанаў (галоўны рэдактар), В. В. Дамасканаў, С. К. Канановіч. – Гомель, 2011. – С. 13–16.
3. Менш, П. ван. Исследовательская деятельность / П. ван Менш // Вопросы музеологии. – 2014. – №1 (9). – С. 242-253.
4. Музейное дело России / под. ред. М. Е. Каулен. (отв.ред.), И. М. Косовой, А. А. Сундиевой. – М.: Издательство «ВК», 2003. – С. 255–265.
5. Основы музееведения: учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулепова. – М.: ЕдиториалУРСС, 2005. – С. 29–31.
6. Стельмах, А. В. О научно-исследовательской работе районных музеев (на примере Лепельского районного краеведческого музея) / А. В. Стельмах // Музейная адукацыя і музейная справа ў Рэспубліцы Беларусь: стан, тэндэнцыі, перспектывы : матэрыялы рэсп. навук.-прак. канф. 24 лістапада 2011 г. / Беларус. гос. ун-т культуры и искусств. – Мінск, 2012. – С. 17-23.
7. Тверская Д. И. Музей как научно-исследовательское учреждение / Д. И. Тверская // Музейное дело. Музей–культура–общество. – М, 1992. – С. 62–90. (Сб. науч. трудов / Музей революции).

Тэма 3. Кірункі і змест навуковых даследаванняў у музеі.

Навуковыя даследаванні ў галіне музейнай камунікацыі і прэзентацыі.

1. Вызначэнне тэрміна “музейная камунікацыя”.
2. Даследаванні ў час падрыхтоўкі музейнай экспазіцыі. Міждысцыплінарнасць падобных даследаванняў.
3. Даследаванні ў галіне музейнай псіхалогіі.
4. Даследаванні ў галіне музейнай педагогікі.
5. Даследаванні ў галіне музейнай сацыялогіі.

Літаратура

1. Гуральник, Ю. У. Музейная социология / Ю. У. Гуральник, В. В. Селиванов // Российская музейная энциклопедия. В. 2 т. – М.: Прогресс, “РИПОЛ КЛАССИК”, – 2001. –Т. 2. – С. 202.
2. Основы музееведения: Учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулепова. – М.: ЕдиториалУРСС, 2005. – С. 196-202.
3. Портер, Д. Роль музея как средства коммуникации / Д. Портер // Museum. – 1983. – № 138. – С. 10-11.
4. Сапанжа О.С. Основы музейной коммуникации / Мин-во образования и науки РФ, РГПУ им. А. И. Герцена, Федеральное агентство по культуре и

кинематографии, ФГУК «Государственный Русский музей», РЦМПидТ. – СПб.: ГРМ, 2007. – 115 с.

5. Семенов Т. Н. Из опыта проведения социологических исследований в музеях за рубежом (1960–1980-е гг.) // Проблемы теории, истории и методики музейной работы. – М., 1995. – СС. 77–92. (Сб. науч. тр. / ЦМР; Вып. 24).
6. Стэнтон, Д. Коммуникация и средства коммуникации: некоторые проблемы экспонирования / Д. Стэнтон // Museum. – 1983. – №139. – С. 28-33.
7. Юхневич М.Ю. Я поведу тебя в музей : Учеб. пособие по музейной педагогике / М-во культуры РФ. Рос. ин-т культурологии. – М., 2001. – СС. 100–103.

Тэма 4. Арганізацыя і планаванне навукова-даследчай работы музея

1. Арганізацыя навукова-даследчай дзейнасці музея. Перспектыўнае і бягучае планаванне.
2. Форма публікацый і афармлення вынікаў навуковых даследаванняў у музеі.
3. Музейны архіў. Фарміраванне, функцыі і дзейнасць.
4. Роля навуковага сакратара ў справе арганізацыі навукова-даследчай дзейнасці музея.
5. Дзейнасць метадычнага савета па кантраляванні і арганізацыі навукова-даследчай дзейнасці музея.

Літаратура

1. Китова, О. Научный архив как форма отражения научно-исследовательской работы музея / О. Китова // Музеи Литвы и Беларуси: пути и перспективы развития в XXI веке : материалы конф., Минск – Вильнюс – Тракай, 2006–2007 / сост.: Е. Матевосян, В. Повилюнас, А. Сташкевич. – Минск, 2007. – С. 42-45.
2. Музейное дело России / под. ред. М. Е. Каулен. (отв. ред.), И. М. Косовой, А. А. Сундиевой. – М.: Издательство «ВК», 2003. – С. 255–306.
3. Тверская Д. И. Музей как научно-исследовательское учреждение / Д. И. Тверская // Музейное дело. Музей–культура–общество. – М, 1992. – С. 62–90. (Сб. науч. трудов / Музей революции).

4.2 Тэставыя заданні

1. Выняты з акаляючай рэчаіснасці прадмет, які ўключаны ў музейны збор і здольны захоўвацца працяглы час:

- *музейны прадмет**
- *прадмет музейнага значэння*
- *экспанат*

2. Тэрмін “музейнасць” увёў у навуковы ўжытак:

- *І. Ян*
- *З. Странскі**
- *М. М. Дружынін.*

3. Навука, якая вывучае прыроду, паходжанне, віды і функцыі знакаў:

- *генеалогія*
- *семіётыка**
- *палеаграфія*

4. Здольнасць музейнага прадмета выклікаць у наведвальніка пэўныя эмоцыі:

- *атрактывнасць*
- *экспрэсіўнасць**
- *рэпрэзентатывнасць*

5. Хто з даследчыкаў вылучыў тры функцыі музейнага прадмета: мадэліраванне, камунікатыўную, навукова-інфармацыйную.

- *М. Я. Кучарэнка*
- *У. У. Кандрацьеў**
- *І. Ян.*

6. Працэс выяўлення і збору прадметаў музейнага значэння, якія набываюць у музеі статус музейнага прадмета – гэта

- *камлектаванне**
- *вывучэнне*
- *рэстаўрацыя*

7. Перспектыўны план камлектавання музейных фондаў зацвярджаецца:

- *дырэктарам*
- *ФЗК*
- *Вучонай радай музея**

8. Упершыню ў гісторыі музейнай справы Беларусі Закон «Аб музеі і Музейным фондзе Рэспублікі Беларусь» аб быў прыняты ў

- *5 верасня 1996 г. **
- *12 снежня 2006 г.*
- *10 студзеня 2005 г.*

9. Сукупнасць музейных прадметаў, аб'яднаных агульнымі прыкметамі:

- *музейны фонд*
- *калекцыя**

- *музейны збор.*
10. Акт прыёма на пастаяннае захаванне не падпісваюць:
 - *здатчык*
 - *вучоны сакратар**
 - *загадчык сектару (аддзела) ўліку музейных фондаў*
 11. Атрактыўнасць – гэта
 - *здольнасць прадмета ўздзейнічаць на эмацыянальную сферу чалавека*
 - *здольнасць выклікаць асацыяцыі*
 - *здольнасць выклікаць эмоцыі знешнімі прыкметамі**
 12. Што складае ядро асноўнага фонду?
 - *калекцыйны фонд**
 - *абменны фонд*
 - *дублетны фонд*
 13. На аснове якога дакумента музей перадае матэрыялы ў іншы музей?
 - *акт прыёма**
 - *акт выдачы*
 - *на аснове вуснай дамовы*
 14. Што з'яўляецца галоўным навуковым дакументам падчас палявога даследавання?
 - *адрасная кніга*
 - *дзённік экспедыцыі*
 - *палявы вопіс**
 15. Суаднесіце год і назву дакумента
 - *Закон «Аб музеях і Музейным фондзе Рэспублікі Беларусь»;* 1) 1992 г.
 - *«Палажэнне аб музейным фондзе Рэспублікі Беларусь»;* 2) 1996 г.
 - *Закон «Аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны»* 3) 2006 г.
 16. Назавіце склад нумара прадмета, які паступіў на пастаяннае захаванне.
 - *буквеннае абзначэнне асноўнага ці навукова-дапаможнага фонду, куды паступае прадмет; уласны нумар прадмета ў лічбах*
 - *абрэвіатура музея; буквеннае абзначэнне асноўнага ці навукова-дапаможнага фонду, куды паступае прадмет на пастаяннае захаванне; уласны нумар прадмета ў лічбах у адпаведнасці с кнігамі пастаплення**
 - *уласны нумар прадмета ў лічбах, дата паступлення прадмета*

17. Які орган прымае рашэнне аб пераводзе прадмета з навукова-дапаможнага фонду ў асноўны:

- *ФЗК**
- *Міністэрства культуры РБ;*
- *Вучоная рада музея*

18. Камплектаванне музейных фондаў па вызначанай тэматыцы называецца:

- *сістэматычнае*
- *тэматычнае**
- *выпадковае*

19. Калекцыя разнародных прадметаў, аб'яднаных адной тэмай, называецца:

- *сістэматычныя*
- *прыватныя*
- *тэматычныя**

20. Калекцыі разнародных прадметаў, прысвечаныя пэўнай вядомай асобе

- *тэматычная*
- *сістэматычная*
- *мемарыяльная**

21. Тэарэтычнай асновай навукова-фондавай работы не з'яўляецца:

- *тэорыя музейнай тэзаўрацыі*
- *тэорыя музейнай камунікацыі**
- *тэорыя дакументавання*

22. Колькі аднолькавых прадметаў могуць захоўвацца ў асноўным фондзе:

- *5**
- *3*
- *1*

23. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры быў прыняты ў

- *1992 г.*
- *1996 г.*
- *2016 г. **

24. Месца фактычнага захавання музейных збораў:

- *скарбніца*
- *рызніца*
- *фондасховішча**

25. Найбольш аптымальнай тэмпературай у фонласховішчы пры комплексным захаванні з'яўляецца

- $17^{\circ}C$
- $21^{\circ}C$
- $18^{\circ}C$.*

26. Пры комплексным захаванні музейных фондаў найбольшая аптымальная адносная вільготнасць ў фондасховішчы павінна складаць:

- $50 \pm 5\%$;
- $55 \pm 5\%$.*
- $60 \pm 5\%$;

27. Захаванне музейнага збору ў адным фондасховішчы называецца:

- *тэматычнае*
- *комплекснае**
- *сістэматычнае*

28. Захаванне музейнага збору па калекцыях у розных фондасховішчах называецца:

- *комплекснае*
- *сістэматычнае*
- *асобнае**

29. Адною з форм камплектавання музейных фондаў адносяцца:

- *экскурсія*
- *вернісаж*
- *закупка**

30. Вылучыце адзін з этапаў вывучэння музейных прадметаў:

- *сарціроўка*
- *атрыбуцыя**
- *упакоўка*

31. У музейных фондах працуюць:

- *таксідэрмісты*
- *захавальнікі**
- *музейныя педагогі*

32. Музейная калекцыя гэта частка:

- *экспазіцыі*

- *фондаў**
- *музея*

33. Да ўласціivasцей музейнага прадмета адносяць

- *крэатыўнасць*
- *рэпрэзентатыўнасць**
- *папулярнасць*

34. Да ўласціivasцей музейнага прадмета адносяць

- *атрактыўнасць**
- *крэатыўнасць*
- *захаванасць*

35. Да ўласціivasцей музейнага прадмета не адносіцца

- *экспрэсіўнасць*
- *інфарматыўнасць*
- *папулярнасць.*

36. Прадметы, якія маюць навуковую, мастацкую, мемарыяльную ці гістарычную каштоўнасць і маюць значнасць для выкарыстання ў музеі ў будучым, гэта:

- *рарытэты;*
- *музейныя прадметы;*
- *прадметы музейнага значэння;**

37. Патрапіўшы ў музей прадмет музейнага значэння, прыняты на ўлік і захаванне пасля пэўных уліковых працэдур, становіцца:

- *рарытэтам*
- *музейным прадметам;**
- *экспанатам*

38. Тыповым музейным прадметам лічыцца:

- *прадмет, які адлюстроўвае тыповую з'яву і мае якасці, характэрныя для вялікай колькасці прадметаў**
- *прадмет, які адлюстроўвае тыповую з'яву і які захаваўся ў адным экземпляры*
- *прадмет, які адлюстроўвае тыповую з'яву*

39. Юрыдычная ахова музейных фондаў і правоў музея на прадметы і на звесткі, атрыманыя ў выніку навуковага вывучэння музейных калекцый, гэта:

- *камлектаванне музейных фондаў*
 - *вывучэнне музейных фондаў*
 - *улік музейных фондаў**
40. Вынікі першаснага этапу вывучэння музейных прадметаў фіксуюцца ў:
- *кнізе паступленняў асноўнага фонду**
 - *уліковай картатэцы*
 - *інвентарнай кнізе калекцыі;*
41. Дакументы, якія ствараюцца пад час уліку фондаў, называюцца:
- *фондавая дакументацыя*
 - *уліковая дакументацыя**
 - *музейная дакументацыя*
42. Сукупнасць матэрыялаў, якія паступаюць у музей у адпаведнасці з прынятымі правіламі і інструкцыямі, называецца:
- *фонды музея**
 - *музейная калекцыя*
 - *музейны збор.*
43. Вылучыце адзін з асноўных этапаў вывучэння музейных прадметаў:
- *музеефікацыя*
 - *інтэрпрэтацыя**
 - *актуалізацыя*
44. Да копій адносяцца:
- *фотаздымкі*
 - *макеты**
 - *дыярамы*
45. Дакладная копія прадмета, выкананая з матэрыялу аўтэнтычнага прадмета і ў такіх самых памерах, гэта:
- *муляж*
 - *мадэль*
 - *новатвор**
46. Копія прадмета, якая дакладна паўтарае памер, форму, колер прадмета, гэта:
- *муляж**
 - *мадэль*
 - *макет*

47. Узнаўленне знешняга выгляду аб'екта ў вызначаным маштабе:
- *муляж*
 - *мадэль*
 - *макет**
48. Аб'ёмна-аптычная копія рэальнага аб'екта:
- *дыярама*
 - *галаграма**
 - *мадэль*
49. Абсталяванне, якое выкарыстоўваецца для захавання музейных прадметаў называецца:
- *фондавае абсталяванне**
 - *кспазіцыйнае абсталяванне*
 - *інжынерна-тэхнічнае абсталяванне.*
50. Вызначце правільную паслядоўнасць:
- *музейны прадмет → музейны экспанат → прадмет музейнага значэння*
 - *прадмет музейнага значэння → музейны прадмет → музейны экспанат**
 - *музейны экспанат → прадмет музейнага значэння → музейны прадмет*

4.3. Пытанні да заліку

1. Вызначэнне паняцця “фонды музея”.
2. Музейны прадмет як аснова музейнай работы.
3. Навукова-дапаможныя матэрыялы.
4. Мэты, задачы і асноўныя накірункі навукова-фондавай работы музея.
5. Навуковая арганізацыя музейных фондаў. Задачи, структура і склад музейных фондаў.
6. Камплектаванне музейных фондаў яе напрамак навукова-фондавай дзейнасці музея”.
7. Арганізацыя работы па камплектаванні фондаў. Крыніцы і арганізацыйныя формы камплектавання музейных фондаў. Вызначэнне крытэрыяў для адбора прадметаў у музейны збор.
8. Дзейнасць Фондава-закупачнай камісіі (ФЗК).
9. Паняцце “ўлік музейных фондаў”. Агульныя задачы ўліку музейных фондаў. Уліковая і фондавая дакументацыя.
10. Прыём прадметаў на пастаяннае захаванне і першасная інвентарызацыя.
11. Нанясенне на прадметы ўліковых абазначэнняў.
12. Навуковая інвентарызацыя музейных прадметаў, ці другая ступень уліку.

13. Перадак перадачы на часовае і пастаяннае захоўванне музейных прадметаў і навукова-дапаможных матэрыялаў.
14. Парадак спісання музейных прадметаў.
15. Улік навукова-дапаможных і сыравінных матэрыялаў.
16. Улік руху музейных фондаў і перападлік музейных фондаў.
17. Рэгістрацыя ўліковых дакументаў і іх захаванне.
18. Музейныя каталогі і іх сістэмы.
19. Вывучэнне музейных прадметаў і іх калекцый як напрамак навукова-фондавай работы. Афармленне вынікаў вывучэння музейных прадметаў.
20. Захаванне музейных фондаў як накірунак навукова-фондавай работы музея.
21. Рэжымы захоўвання музейных прадметаў.
22. Коплекснае і асобнае захаванне музейных прадметаў.
23. Упакоўка і транспарціроўка музейных прадметаў.
24. Фарміраванне ўяўленняў аб музеі як навукова-даследчай установе.
25. Музей як навукова-даследчая ўстанова. Месца і значэнне навуковых даследаванняў у дзейнасці музеяў. Асаблівасці навукова-даследчай работы музея.
26. Класіфікацыя навуковых даследаванняў у музеі. Напрамкі навуковых даследаванняў у музеі.
27. Сутнасць і асаблівасці профільна-навуковых даследаванняў ў музеі.
28. Музеалагічныя даследаванні ў музеі і іх асаблівасці.
29. Класіфікацыя навуковых даследаванняў па відах.
30. Даследаванні ў галіне распрацоўкі навуковай канцэпцыі дзейнасці музея.
31. Навуковыя даследаванні ў галіне аховы і захавання фондаў. Дзейнасць рэстаўрацыйнага савета, яго асноўныя дакументы.
32. Навуковыя даследаванні ў галіне музейнай камунікацыі. Агульная характарыстыка.
33. Навуковыя даследаванні ў працэсе падрыхтоўкі музейнай экспазіцыі.
34. Даследаванні ў галіне музейнай педагогікі і культурна-адукацыйнай дзейнасці музея.
35. Даследаванні ў галіне музейнай псіхалогіі і іх значэнне.
36. Музейная сацыялогія як напрамак музейнай дзейнасці. Класіфікацыя сацыялагічных даследаванняў у музеі.
37. Арганізацыя навукова-даследчай дзейнасці музея. Перспектыўнае і бягучае планаванне.
38. Форма публікацый і афармлення вынікаў навуковых даследаванняў у музеі.
39. Музейны архіў. Фарміраванне, функцыі і дзейнасць.
40. Роля навуковага сакратара ў справе арганізацыі навукова-даследчай дзейнасці музея.
41. Дзейнасць метадычнага (вучонага) савета па кантраляванні і арганізацыі навукова-даследчай дзейнасці музея.

5. ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ

5.1. Тэматычны план

Назвы раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін			Форма кантролю ведаў
	лекцыі	семінар. заняткі	Колькасць гадзін КРС	
Уводзіны	0.5			
Раздзел 1. Навукова-фондавая дзейнасць і яе спецыфіка				
Тэма 1. Паняцце «фонды музея»	2			
Тэма 2. Навуковая арганізацыя фондаў музея	1,5			
Тэма 3. Асноўныя кірункі фондавай работы	1			
Тэма 4. Камплектаванне музейных фондаў	3	2		
Тэма 5. Улік музейных фондаў як кірунак навукова-фондавай работы музея	6	2		
Тэма 6. Навуковая каталагізацыя музейных фондаў	1			
Тэма 7. Вывучэнне музейных прадметаў як кірунак навукова-фондавай дзейнасці музея	4	2		
Тэма 8. Захаванне музейных фондаў як кірунак навукова-фондавай дзейнасці музея	2		2	Выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмова работа
Раздзел 2. Навукова-даследчая дзейнасць музея і яе спецыфіка				
Тэма 9. Музей як навукова-даследчая ўстанова	2		2	Канспектаванне прац тэарэтыкаў

				музеязнаўства.
Тэма 10. Кірункі і змест навуковых даследаванняў у музеі	3	2	2	Выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмова работа
Тэма 11. Арганізацыя і планаванне навукова-даследчай работы музея	2		2	Выбарачнае апытанне, тэставае заданне, пісьмова работа
Разам...	28	8	8	

5.2. Асноўная літаратура

1. Барінова, Е. Б.. Организация работы по хранению музейных предметов и коллекций : учебник и практикум для вузов / Е. Б. Барінова. – Москва : Юрайт, 2022. – 87, [1] с.
2. Глушкова, П. В. Основные направления музейной деятельности : учебное пособие / П. В. Глушкова. — Кемерово : КемГИК, 2019. — С. 10-63. — [Электронный ресурс] // Лань : электронно-библиотечная система. — Режим доступа: <https://e.lanbook.com/book/156969>. – Дата доступа: 29.04.2022
3. Шляхтина, Л. М. Основы музейного дела: теория и практика : учебное пособие / Л. М. Шляхтина. – 7-е, стер. – Санкт-Петербург : Планета музыки, 2021. — С. 82-133. – [Электронный ресурс] // Лань : электронно-библиотечная система. — Режим доступа: <https://e.lanbook.com/book/156614>. - Дата доступа: 03.05.2022
4. Юренева, Т. Ю. Музееведение : учебник / Т. Ю. Юренева. — Москва : Академический Проект, 2020. — С. 350-364, 427-468. – [Электронный ресурс] // Лань : электронно-библиотечная система. – Режим доступа: <https://e.lanbook.com/book/132245>. – Дата доступа: 03.05.2022.

5.3. Асноўная літаратура

7. Бяспалая, М. А. Навукова-даследчая дзейнасць музеяў: шырыня дыяпазону / М. А. Бяспалая // Культура. Наука. Творчество: X Международная научно-практическая конференция (Минск, 12 мая 2016 г.): сборник научных статей / Белорусский государственный университет культуры и искусств, Белорусская государственная академия музыки, Белорусская государственная академия искусств. – Минск, 2016. – [Вып. 10]. - С. 124-129.

8. Бяспалая, М. А. Навукова-даследчая дзейнасць цэнтральных музеяў Беларусі: агульнае і асаблівае / М. А. Бяспалая // Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў. – 2010. – № 2 (14). – С. 112-117.
9. Гаврилова, С. Н. Современные проблемы научно-фондовой работы. Музейное законодательство об основных аспектах научно-фондовой работы / С. Гаврилова // Музеи Литвы и Беларуси: пути и перспективы развития в XXI веке : материалы конф., Минск – Вильнюс – Тракай, 2006–2007 / сост.: Е. Матевосян, В. Повилюнас, А. Сташкевич. – Минск, 2007. – С. 71–78.
10. Гаўрылава, С. В. Камплектаванне фондаў крэйзнаўчых музеяў у XX ст. як адлюстраванне стаўлення грамадства да гісторыка-культурнай спадчыны / С. В. Гаўрылава // История и культура на стыке эпох и цивилизаций: историко-культурное наследие как ресурс и результат развития общества : материалы международной научно-практической конференции, посвящённой 250-летию М. К. Огинского (Минск, 25–26 сентября 2015 г.) / Белорусский государственный университет, Республиканский институт высшей школы, Полоцкий государственный университет. - Минск, 2015. - С. 205-207.
11. Здасюк, Н. М. Праблемы захавання музейных фондаў Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе / Н. Здасюк // Музей і традыцыйная культура Беларусі: матэрыялы Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі, Гомель, 17—18 мая 2011 года / рэдкал.: С. В. Разанаў (галоўны рэдактар), В. В. Дамасканаў, С. К. Канановіч. – Гомель, 2011. – С. 40–43.
12. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры : [прыняты Палатай прадстаўнікоў 24 чэрв. 2016 г. : адобр. Саветам Рэсп. 30 чэрв. 2016 г.] : уступае ў сілу з 3 лют. 2017 г. – Мінск : Нац. цэнтр прававой інфарм. Рэсп. Беларусь, 2016. – 270 с.
13. Мартынов, А. И. Краеведческий музей как научный центр региона / А. И. Мартынов // Труды / Гос. ист. музей. – М., 2001. – Вып. 127 : Теория и практика музейного дела в России на рубеже XX–XXI веков. – С. 109–117.
14. Менш, П. ван. Исследовательская деятельность / П. ван Менш // Вопросы музеологии. – 2014. – №1 (9). – С. 242-253.
15. Музееведение. Музеи исторического профиля: Учебн. пособие для вузов по спец. «История» / Под ред. К. Г. Левыкина, В. Хербста. – М.: Высш. шк., 1988. – С. 53–194.
16. Музейное дело России / под. ред. М. Е. Каулен. (отв.ред.), И. М. Косовой, А. А. Сундиевой. – М.: Издательство «ВК», 2003. – С. 255–306.
17. Основы музееведения: учебное пособие / отв. ред. Э. А. Шулёпова. – М.: Едиториал УРСС, 2005. – С. 29–31, 224-256.
18. Рагимова, Н. А. Научно-исследовательская работа музеев на основе фондов на примере Азербайджанского государственного музея искусств им Р. Мустафаева / Н. А. Рагимова // Вопросы музеологии. – 2010. – №2. – С. 113-118.

19. Салова, Ю. Г. Научно-исследовательская работа в музеях Центральной России: метод. указания / Ю. Г. Салова; Яросл. гос. ун-т им. П. Г. Демидова. – Ярославль : ЯрГУ, 2012. – 52 с.
20. Стельмах, А. В. О научно-исследовательской работе районных музеев (на примере Лепельского районного краеведческого музея) / А. В. Стельмах // Музейная адукацыя і музейная справа ў Рэспубліцы Беларусь: стан, тэндэнцыі, перспектывы : матэрыялы рэсп. навук.-прак. канф. 24 лістапада 2011 г. / Беларус. гос. ун-т культуры и искусств. – Мінск, 2012. – С. 17-23.
21. Сундиева, А. А. Провинциальная составляющая музееведческих исследований / А. А. Сундиева // От краеведения к культурологии: Российскому институту культурологии – 70 лет. – М., 2002. – С. 242–247.
22. Тверская, Д. И. Музей как научно-исследовательское учреждение / Д. И. Тверская // Музейное дело в СССР / Центр. музей революции СССР. – М., 1974. –С. 5–17.
23. Тверская Д. И. Основные направление, виды и особенности научно-исследовательской работы в музеях / Д. И. Тверская // Музейное дело в СССР / Центр. музей революции СССР. М., 1977. – С. 9–16.
24. Тверская Д. И. Музей как научно-исследовательское учреждение / Д. И. Тверская // Музейное дело. Музей–культура–общество. – М, 1992. – С. 62–90. (Сб. науч. трудов / Музей революции).